

Δοκίμιο

A. Είδη του δοκιμίου

1. **Αποδεικτικό δοκίμιο:** ο συγγραφέας αποπειράται να πείσει τον αναγνώστη με τη χρήση κυρίως επιχειρημάτων και τεκμηρίων.

2. **Στοχαστικό δοκίμιο:** ο συγγραφέας εκθέτει τους προβληματισμούς του ακολουθώντας μια συνειρμική πορεία σύνθεσης.

B. Σχηματική παρουσίαση

	Αποδεικτικό	Στοχαστικό
Σκοπός	<ul style="list-style-type: none">• πειθώ• προβληματισμός	<ul style="list-style-type: none">✓ προβληματισμός✓ συναισθηματική συμμετοχή✓ αισθητική συγκίνηση
Περιεχόμενο	<ul style="list-style-type: none">• παρατηρήσεις• διαπιστώσεις• επισημάνσεις• προβληματισμοί• επιχειρηματολογία	<ul style="list-style-type: none">✓ παρατηρήσεις✓ διαπιστώσεις✓ επισημάνσεις✓ προβληματισμοί✓ επιχειρηματολογία
Πορεία	<ul style="list-style-type: none">• υπεράσπιση θέσης• ανασκευή θέσης• διασαφήνιση εννοιών• ανάλυση• διερεύνηση προβλήματος	<ul style="list-style-type: none">✓ ελεύθερη περιπλάνηση στο χώρο των ιδεών✓ συνειρμική σύνδεση των επιμέρους θέσεων
Τρόποι πειθούς	<ul style="list-style-type: none">• κυριαρχεί η επίκληση στη λογική	<ul style="list-style-type: none">✓ κυριαρχεί η επίκληση στο συναίσθημα
Δομή	Εισαγωγή: Έκθεση του προβληματισμού με απώτερο σκοπό την πρόκληση ενδιαφέροντος. Ανάπτυξη: Παράθεση του αποδεικτικού υλικού με λογική οργάνωση. Επίλογος: Συμπυκνωμένη παρουσίαση του κύριου μέρους.	Εισαγωγή: Έκθεση του προβληματισμού με απώτερο σκοπό την πρόκληση ενδιαφέροντος. Ανάπτυξη: Παράθεση του στοχασμού με συνειρμική οργάνωση. Επίλογος: Συμπυκνωμένη παρουσίαση του κύριου μέρους.
Χαρακτηριστικά γνωρίσματα της δομής	<ul style="list-style-type: none">• αυστηρή λογική οργάνωση• παραγωγική, επαγωγική ή και αναλογική συλλογιστική πορεία• νοηματική συνοχή	<ul style="list-style-type: none">✓ ελεύθερη πραγμάτευση – περιήγηση✓ συνειρμικές μεταβάσεις – συνδέσεις✓ νοηματική συνοχή
Γλώσσα	<ul style="list-style-type: none">• δηλωτική• κυριολεκτική• αναφορική	<ul style="list-style-type: none">✓ συνυποδηλωτική✓ μεταφορική✓ συγκινησιακή
Ύφος	<ul style="list-style-type: none">• σοβαρό• επίσημο• αυστηρό	<ul style="list-style-type: none">✓ σοβαρό✓ γλαφυρό✓ άμεσο - οικείο

Γ. Ορισμός

Το δοκίμιο, όπως το δηλώνει και η λέξη, είναι μια δοκιμή, μια απόπειρα για προσέγγιση και προβληματισμό πάνω σε θέματα που απασχολούν τον άνθρωπο. Είναι μια σύντομη μελέτη που πραγματεύεται προβλήματα φιλολογικά, φιλοσοφικά, επιστημονικά, κοινωνικά καθώς και θέματα λογοτεχνίας.

Δ. Στόχος του δοκιμίου

Στόχος του δοκιμίου είναι:

- να προβληματίσει.
- να θέσει ερωτήματα.
- να διδάξει.
- να συγκινήσει.
- να τέρψει.
- να καλλιεργήσει.

Ε. Χαρακτηριστικά του δοκιμίου

Τα χαρακτηριστικά του δοκιμίου είναι:

- Η συντομία.
- Η σαφήνεια.
- Η καλλιέργεια (πλούσια και προσεγμένη έκφραση).
- Η διαλεκτική προσέγγιση (αντιπαραβολή θέσεων).